

Carl Sargeant AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Nick Ramsay, AM
Cadeirydd – Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

13 Medi 2017

Annwyl Nick Ramsay

ADRODDIAD PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS - AWST 2017

YMCHWILIAD I DREFN REOLEIDDIO CYMDEITHASAU TAI

YMATEB I'R ADRODDIAD

Mae'n bleser gennyf amgáu copi o ymateb Gweinidogion Cymru i'r adroddiad uchod a gaiff ei osod yn y Swyddfa Gyflwyno.

Ar ran y Cabinet, dymunaf ddiolch i chi ac i'r Pwyllgor am y modd gofalus ac ystyriol i chi gyflawni'r ymchwiliad a chynhyrchu'r adroddiad.

Yn gywir,

Carl Sargeant AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant
Cabinet Secretary for Communities and Children

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Carl.Sargeant@llyw.cymru
Correspondence.Carl.Sargeant@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ymateb ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru i Adroddiad Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus - Ymchwiliad i drefn reoleiddio Cymdeithasau Tai

Croesawn ganfyddiadau'r adroddiad ac rydym yn cynnig yr ymateb canlynol i'r 15 argymhelliad.

Argymhelliad 1.

O gofio'r swm sylweddol o arian cyhoeddus a fuddsoddir yn y sector, a'r ddibyniaeth a roddir gan fenthycwyr ar reoleiddio effeithiol, rydym yn argymhell y rhoddir caniatâd i dîm rheoleiddio Llywodraeth Cymru recriwtio'n allanol fel mater o drefn a bod Llywodraeth Cymru yn ystyried sut y gallai sicrhau'r cydbwysedd mwyaf priodol ar ei thîm rheoleiddio.

Derbyniwyd yn rhannol - Pan fydd recriwtio mewnol yn methu canfod ymgeiswyr gyda'r cydbwysedd sgiliau priodol, byddwn yn gofyn caniatâd i recriwtio'n allanol ac yn gyhoeddus yn unol â pholisi recriwtio cyfredol Llywodraeth Cymru. Dylid nodi bod dwy allan o'r tair swydd wag ddiwethaf wedi cael eu llenwi drwy benodiadau allanol. Bydd cydbwysedd sgiliau priodol o fewn y tîm yn cael ei sicrhau drwy feithrin gallu o fewn y tîm neu wrth recriwtio os yw bylchau mewn sgiliau penodol wedi eu nodi, gan gynnwys gan Fwrdd Rheoleiddio Cymru (gweler Argymhelliad 2).

Argymhelliad 2.

Ar ben hynny, er budd tryloywder rydym yn argymhell y dylai Bwrdd Rheoleiddio Cymru, yn ei adroddiad blynyddol at Ysgrifennydd y Cabinet dros Gymunedau a Phlant, ystyried capasiti a sgiliau cyfredol y tîm rheoleiddio, a fydd, yn ysbryd cyd-reoleiddio yn galluogi rhanddeiliaid eraill i graffu ar allu Llywodraeth Cymru i reoleiddio.

Derbyniwyd - Mae Bwrdd Rheoleiddio Cymru wedi ymateb yn annibynnol i argymhellion yr adroddiad. Mae'r Bwrdd wedi cadarnhau y bydd ei adroddiadau blynyddol yn cynnwys rhan sy'n ystyried capasiti a sgiliau cyfredol y Tîm Rheoleiddio. Disgwylir yr adroddiad nesaf yn haf 2018.

Argymhelliad 3.

Dylai Bwrdd Rheoleiddio Cymru fod yn her effeithiol i dîm rheoleiddio Llywodraeth Cymru. O ystyried natur sensitif rhai materion a drafodir gan y Bwrdd, roedd yn anodd i'r Pwyllgor benderfynu pa mor effeithiol y mae'r her honno wedi bod. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru a Bwrdd Rheoleiddio Cymru yn ystyried sut y gellir bod yn fwy agored a thryloyw o ran y ffordd y maent yn gweithio gyda'i gilydd.

Derbyniwyd - Mae Bwrdd Rheoleiddio Cymru wedi ymateb yn annibynnol i argymhellion yr adroddiad. Bydd y Bwrdd yn ystyried sut y gellir bod yn fwy agored a thryloyw eleni gyda'r bwriad o gynnwys yn eu hadroddiad blynyddol grynoded o'r agweddau penodol fu o her arbennig i'r tîm rheoleiddio. Yn ogystal, bydd yn parhau i gyhoeddi crynodebau o gyfarfodydd y Bwrdd, lle nad yw'r trafodaethau yn gyfrinachol, gan nodi sut y mae'r Bwrdd yn ymgysylltu â'r tîm rheoleiddio ac yn ei herio.

Argymhelliad 4.

Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn darparu ar gyfer sicrhau bod setiau data clir a chymaradwy ar gael i gynorthwyo tenantiaid wrth benderfynu ar safbwynt a pholisïau eu Cymdeithas Dai, a herio hynny. Roedd yr hyn a wneir yn y maes hwn

gan Reolydd Tai yr Alban wedi creu argraff arnom, a hoffem annog Llywodraeth Cymru i fynd ati yn yr un modd.

Derbyniwyd - Bydd Llywodraeth Cymru yn cydweithio gyda'r sector a rhanddeiliaid allweddol, yn enwedig tenantiaid, er mwyn sicrhau fod data priodol ar gael erbyn mis Hydref 2018. Fel y datblygir y set data ar gyfer Cymru, byddwn yn sicrhau ein bod yn dysgu oddi wrth brofiad yr Alban. Gweler hefyd Argymhelliad 9.

Argymhelliad 5.

O ystyried y ddibyniaeth ar hunan-arfarnu o fewn y broses reoleiddio ac ar ôl clywed adborth gan denantiaid nad oedd y system bob amser yn gadarn neu'n gywir, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi sicrwydd ei bod yn fodlon y caiff safbwyntiau tenantiaid eu cofnodi'n iawn a'u hadlewyrchu yn y dyfodol ac y caiff y trefniadau ymgysylltu newydd â thenantiaid a wneir gan TPAS Cymru eu monitro'n ofalus.

Derbyniwyd - Mae cynnwys tenantiaid mewn modd effeithiol a phriodol yn rhan annatod o'r safonau perfformiad (SP2) o dan y fframwaith rheoleiddio diwygiedig a bydd yn parhau i fod yn rhan allweddol o waith y tîm rheoleiddio. Bydd unrhyw ddiffygion gyda'r gwaith hwn yn cael eu hamlygu gan yr adolygiad ar y fframwaith rheoleiddio a bennir ar gyfer dechrau 2018. Ar ben hyn, mae trefniadau newydd TPAS Cymru ar gyfer ymgysylltu â thenantiaid yn cael eu monitro'n agos gan Grŵp Cyflawni sy'n cael ei gadeirio gan y Bwrdd Rheoleiddio. Caiff effaith gyffredinol y trefniadau newydd ar gyfer ymgysylltu â thenantiaid eu harolygu'n ffurfiol gan y Bwrdd ym mis Mawrth 2018.

Argymhelliad 6.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd gwneud gwahaniaeth clir rhwng tryloywder a chraffu, gyda thryloywder yn angenrheidiol, ond heb fod yn ddigonol i gyflawni craffu, ac rydym yn argymhell y dylai Llywodraeth Cymru ei gwneud yn ofynnol i bob Cymdeithas Dai allu dangos i'r Tîm Rheoleiddio sut y maent yn grymuso eu tenantiaid i graffu ar eu perfformiad. Credwn y dylai hyn fynd y tu hwnt i gyhoeddi gwybodaeth a galluogi gwahanol Gymdeithasau Tai i ymateb i'w hamgylchiadau lleol lle mae gofyn iddynt fod yn rhagweithiol yn eu hagwedd. Dylai'r camau hyn yn fod yn rhan annatod o ddangos cyfranogiad effeithiol a phriodol tenantiaid fel rhan o'r Safonau Perfformiad.

Derbyniwyd - Mae gallu tenantiaid i graffu ar berfformiad Cymdeithasau Tai yn rhan annatod o Safon Perfformiad 2. Bydd yn parhau i fod yn rhan allweddol o waith y tîm rheoleiddio. Caiff unrhyw ddiffygion yn y gwaith hwn eu hamlygu gan yr adolygiad ar y fframwaith rheoleiddio a bennir ar gyfer dechrau 2018.

Argymhelliad 7.

Nodwn ystyriaeth Llywodraeth Cymru o dalu aelodau bwrdd fel rhan o'i hystyriaeth ehangach ar reoleiddio. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi ystyriaeth i alluogi cymdeithasau tai i benderfynu a ydynt am dalu aelodau eu bwrdd ai peidio, ac y rhoddir cyfrifoldeb i gymdeithasau tai dros bennu'r tâl hwnnw mewn ffordd sy'n agored a thryloyw. Dylai taliadau i Aelodau Byrddau gael eu datgelu'n briodol yng Nghyfrifon Blynyddol Cymdeithasau Tai.

Derbyniwyd - Bydd Ysgrifennydd y Cabinet yn rhoi ystyriaeth fuan i alluogi cymdeithasau tai i benderfynu a ydynt am dalu aelodau eu bwrdd ai peidio. Disgwylir cyhoeddiad ym mis Rhagfyr 2017.

Mae cyfrifoldebau cymdeithasau tai parthed talu aelodau eu bwrdd a datgelu'r cyfryw daliadau i aelodau eu bwrdd wedi eu nodi yng Nghod Llywodraethu Cartrefi Cymunedol Cymru (CCC Cod B2.1). Mae cydymffurfio â'r cod yn rhan angenrheidiol o'r safonau perfformiad newydd (SP1) ac felly yn rhan allweddol o waith y tîm rheoleiddio.

Argymhelliad 8.

Rydym yn croesawu'r adolygiad arfaethedig o lywodraethu o fewn y sector a hoffem annog Llywodraeth Cymru i gydweithio'n agos â Chartrefi Cymunedol Cymru tra mae'n diweddarau ei God Llywodraethu yn sgil canfyddiadau'r adolygiad.

Derbyniwyd - Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn gweithio yn agos gyda'r sector a gyda grwpiau sy'n cynrychioli tenantiaid drwy'r Grŵp Llywio a ffurfiwyd i arwain gwaith y Bwrdd Rheoleiddio o adolygu materion llywodraethu, a byddwn yn parhau i gydweithio yn y modd hwn. Bydd canfyddiadau'r adolygiad ar lywodraethu yn cael eu hystyried pan fydd CCC yn diweddarau ei Gôd Llywodraethu. Cwblheir yr adolygiad o lywodraethu erbyn mis Mawrth 2018.

Argymhelliad 9.

Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ystyried rhoi dulliau ar waith ar gyfer adrodd a meincnodi gwybodaeth am berfformiad yn rheolaidd er mwyn rhoi sicrwydd ynghylch pa mor dda y mae'r sector yn perfformio. Rydym yn argymhell hefyd y dylai'r wybodaeth hon fod ar gael ar wefan ganolog, ynghyd â setiau data eraill fel y nodir yn Argymhelliad 4.

Derbyniwyd - Bydd meincnodi perfformiad y sector yn ffurfio rhan o'r gwaith a gyfeiriwyd ato yn Argymhelliad 4. Ein bwriad yw cyhoeddi'r data ar un plattfform, o bosib gwefan Llywodraeth Cymru.

Argymhelliad 10.

Rydym yn argymhell bod unrhyw ddadreoleiddio o ran y sector sy'n angenrheidiol i wyrdroi penderfyniad SYG yn gymesur ac yn sicrhau bod gan Lywodraeth Cymru, fel rheoleiddiwr, ddigon o bwerau o hyd i ddiogelu buddiannau rhanddeiliaid, yn arbennig tenantiaid.

Derbyniwyd - Wrth ddatblygu'r ddeddfwriaeth ar leihau rheolaethau rheoleiddio, bu'n gwbl eglur y dylai'r diwygiadau rheoleiddio fodloni'r hyn sy'n ofynnol i sicrhau bod y sector yn cael ei ddosbarthu'n ôl yn rhan o'r sector preifat. Disgwylir y caiff y Mesur ei gyflwyno i'r Cynulliad ym mis Hydref 2017. Bydd y fframwaith rheoleiddio newydd yn sicrhau y bydd yr agweddau rheoleiddio yn parhau'n rymus.

Argymhelliad 11.

Nodwn fanteision posibl arallgyfeirio. Er bod angen arallgyfeirio i draws-gymorthdalau tai fforddiadwy, credwn fod risgiau difrifol i'r sector os na chaiff hyn ei reoli'n effeithiol. Er y byddai penderfyniad ail-ddosbarthu'r SYG yn rhybuddio yn erbyn rheolaeth bellach Llywodraeth Cymru o sut y mae cymdeithasau tai yn rhedeg eu materion eu hunain, credwn bod angen mwy o eglurder ynghylch sut y mae Llywodraeth Cymru yn goruchwyllo arallgyfeirio. Mae hyn yn arbennig o wir lle y caiff ei wneud gan is-gwmni landlord cymdeithasol sydd heb gofrestru.

Derbyniwyd - Bwriad y fframwaith rheoleiddio newydd yw sicrhau y caiff risgiau arallgyfeirio eu rheoli'n briodol. Mae hyn yn hanfodol i'r Safonau Perfformiad newydd (SP 1, 3 ac 8) a bydd yn parhau i fod yn rhan allweddol o waith y tîm

rheoleiddio. Caiff unrhyw ddiffygion yn y gwaith hwn eu hamlygu gan yr adolygiad o'r fframwaith rheoleiddio a bennir ar gyfer dechrau 2018.

Argymhelliad 12.

Rydym yn argymhell y dylai'r ddogfen Risgiau'r Sector a Disgwyliadau Rheoleiddio ddarparu manylion pellach am ddiddordeb dilys Llywodraeth Cymru mewn is-gwmnïau landlordiaid cymdeithasol nad ydynt wedi cofrestru ac amlinellu enghreifftiau a fyddai'n peri pryder i'r Rheoleiddiwr.

Derbyniwyd - Bydd sylwebaeth fwy manwl ar y pwnc yma yn cael ei chynnwys yn y ddogfen nesaf ar Risgiau'r Sector a gaiff ei chyhoeddi ym mis Mawrth 2018.

Argymhelliad 13.

Rydym yn argymhell hefyd y dylai Llywodraeth Cymru gynnal adolygiad o lefelau cyfredol arallgyfeirio o fewn y sector - ac y dylai'r canfyddiadau hyn gael eu cyhoeddi.

Derbyniwyd – Bydd Llywodraeth Cymru yn cynnwys asesiad cryno o'r risg yma ar draws y sector pan gaiff y papur nesaf ar Risgiau'r Sector ei gyhoeddi ym mis Mawrth 2018.

Argymhelliad 14.

Mae gennym bryderon ynghylch yr effaith y byddai'r cynnydd mewn cyfraddau llog yn ei chael ar y sector tai yng Nghymru. Rydym yn argymhell bod y Rheoleiddiwr yn cynnal asesiad o gyfalaf yr holl gymdeithasau tai a lefel y risgiau y maent yn eu hwynebu a chrynhoi'r canfyddiadau.

Derbyniwyd - Bydd Llywodraeth Cymru yn cynnwys asesiad cryno o'r effaith y byddai cynnydd mewn cyfraddau llog yn ei gael ar gyfalaf cymdeithasau tai pan gaiff y papur nesaf ar Risgiau'r Sector ei gyhoeddi ym mis Mawrth 2018. Cynhelir trafodaethau unigol gydag unrhyw Landlord Cymdeithasol Cofrestredig sydd yn cario risg uwch na'r ystod arferol.

Argymhelliad 15.

Gan ystyried nad oes gan Lywodraeth Cymru unrhyw bwerau o ran pennu cyflogau uwch reolwyr cymdeithasau tai, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ail-bwysleisio a chymeradwyo pwysigrwydd bod yn agored ac yn dryloyw o ran pennu cyflogau uwch reolwyr ar draws y sector cyhoeddus. Argymhellwn fod Llywodraeth Cymru yn gweithredu mesurau i sicrhau bod gan ei Dîm Rheoleiddio rôl allweddol o ran sicrhau bod y broses o bennu cyflog yn gadarn a bod datgeliad priodol o gyflogau uwch reolwyr yng Nghyfrifon Blynnyddol Cymdeithasau Tai.

Derbyniwyd - Mae trefniadau parthed pennu cyflogau uwch reolwyr a datgelu cyflog Prif Weithredwyr wedi eu cynnwys o fewn Cod Llywodraethu CCC. Hefyd, mae'n ofynnol i gyhoeddi tâl y swyddog gyda'r cyflog uchaf yn y cyfrifon statudol yn ogystal â chyhoeddi nifer yr uwch swyddogion o fewn bandiau cyflog sy'n cael eu pennu gan y Landlord Cymdeithasol Cofrestredig unigol. Mae cydymffurfio â'r côd yn rhan hanfodol o'r safonau perfformiad newydd (SP 1) ac felly yn rhan allweddol o waith y tîm rheoleiddio.